

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Articulus II. Quæ peccata distinguantur numero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

ARTICULUS II.

Quae peccata distinguantur numero.

Resp Numero distinguuntur duobus modis, 146.

1. Ex diversis objectis numero totalibus, non materialiter & physicè tantùm, sed etiam formaliter & moraliter distinctis. 2. Per interruptionem actuum moralem. *Fill. 2. 21 cap. 8.*

Dico, *moralem*: quia etsi ad distinctionem numericam physicè sufficiat quævis interruptio, in ordine tamen ad Confessionem, non multiplicatur, nisi moraliter multi sint, quia sicut in Confessione actus moralis, ita etiam multiplicatio & distinctio moralis attendi debet.

Porro actus moraliter interrumpuntur, ita ut nec virtualiter, nec interpretativè manere censeantur, 1. Per contrariam voluntatem & propositum. 2. Per cessationem ab actu voluntariam & liberam. 3. Per cessationem involuntariam & naturalem, sive ea fiat per somnum sive per distractionem ad alia: Per somnum quidem, quia cum in illo cesset usus rationis, non continetur actio libera & moralis: per distractionem verò, quia per illam prior cogitatio fit involuntaria, ideoque si ad eam redeatur, fit voluntaria, & moraliter multiplicatur. Ita *Vasq. Sc.* Quæ sententia etsi in peccatis externis tenenda sit, in internis tamen non habet locum, secundum *Fill. num. 317.* Ratio, quia etsi per hanc interruptionem physicè actus multiplicetur, non tamen moraliter, quia hoc ipso, quòd animus

animus

animus involuntariè distrahitur, remanet in-
 terpretativè prior voluntas, cum non sit re-
 tractata, aut aliter interrupta. *Vid. etiam Bal-*
dell. d. 21. n. 3. Ex dictis resolves,

I. Unum numero peccatum committit, qui
 uno actu odii vel detractionis fertur in 10. ho-
 mines; qui uno ictu duos occidit; qui uno actu
 vult omittere officium Horarum per mensem,
 jejunium per Quadragesimam, quia etsi hæc
 objecta physicè sint plura, sunt tamen unum
 moraliter & formaliter, quatenus in uno actu
 hic & nunc conjunguntur, Ita *Navar. Fill. Bon.*
d. 2. q. 4. p. 1. contra Azor, Vasq. &c. qui satis
 probabiliter dicunt esse peccata distincta: Ve-
 rum sive 10. peccata dicas, odisse v. g. 10. ho-
 mines, sive unum, parum refert, cum unum
 hoc illis decem æquivalet. proindeque obje-
 ctæ gravitas in Confessione exprimenda sit, quippe
 quæ actum in suo esse individuali constituit, ut
 notat *Fill. Bonac. Suar. de Pœn. d. 22. f. 5.*

II. Actus voluntatis internus sæpius interrup-
 ptus & repetitus, licet physicè sit multiplex,
 moraliter tamen est unum numero peccatum
 in ordine ad Confessionem, si consummetur in
 opere aliquo externo per eum intento & causa-
 to, aut etiam in pluribus actibus externis sibi
 invicem subordinatis ad eundem finem: hinc
 v. g. qui furatur bibliothecam per totam no-
 ctem, etsi sæpius voluntatem furandi renovet,
 unum furtum; & qui ad occidendum alium
 pergens, sæpe voluntatem renovat, unum ho-
 micidium committit. Ratio, quia est una actio
 externa, ab internis intenta & causata, in qua in-
 ternæ omnes complentur, & moraliter unum-
 cur. *Vide Baldell. n. 4.*

III. Actiones externæ, licet numero distinctæ, ad eundem tamen finem & actum principalem relatz, modò non habeant distinctam ab illo malitiam, non distinguuntur ab ipso fine & a ctu principali, moraliter loquendo, & in ordine ad Confessionem: hinc oscula, tactus, verba impudica &c. copulam carnalem præcedentia, imò etiam comitantia & subsequantia tanquam complementa & appendices operis, unum numero peccatum sunt, ut docent Nav. cap. 6. n. 17. Azor l. 4. c. 4 q. 6. Fill &c. Ratio, quia sunt vel initia, vel partes, vel complementa & appendices operis, ejusdem actus humani & objecti, in quo omnia prædicta moraliter ununtur.

Dixi, complementa: quia si similes actus non sunt initia vel partes copulæ subsequenter, aut ex actu præterito ex natura rei non consequuntur, distinguuntur numero; ut v. g. si quis de fornicatione gloriatur: proindeque illi in Confessione explicandi sunt separatim, non autem prioris, ut docet Suar. s. 1.

A D D E N D A.

Q. 27. Quandonam actus physicè unus sit unum vel multiplex numero peccatum. R. Sicuti potest actus physicè unus habere plures specie malitias, uti constat ex dictis n. 127. & 135., ita, & multò magis, potest actus physicè unus habere plures numero malitias, quandoque tamen etiam habet unicam, uti jam declarabitur.

§. 1. Actus physicè unus non ideo præcisè est multiplex numero peccatum, quòd sit contra plura numero præcepta, uti habet communis cum

cum Oviedo contro. 5. p. 7. & Dicast. De Pcen. d.
 9. n. 235. contra Nav. Lop. Rodriq. & Arr Ratio
 est, quia praecepta possunt esse tantum materia-
 liter plura, tunc autem non refunditur nisi una
 malitia, nam 1. Diversa species peccati non de-
 sumitur à praeceptis tantum materialiter diver-
 sis, uti constat ex dictis n. 133., ergo nec distin-
 ctus numerus, eadem enim est utrobique ratio,
 quia nempe talia praecepta sunt moraliter uni-
 cum. 2. Plures praeipientes aliquid possunt in-
 tendere ac imponere unam eandemque obliga-
 tionem ad illud, in hoc autem casu erunt plura
 materialiter praecepta, nec tamen erit nisi una
 obligatio, adeoque si non fiat id, quod praecepi-
 tur, erit tantum una moraliter transgressio, et-
 go. 3. Ex hoc, quod furtum sit contra lege natu-
 rae, Item contra legem positivam Dei & ho-
 minum, intelligitur tantum esse prohibitum
 pluribus modis, & nemo ideo apprehendit in
 illo esse plures numero malitias, ergo nec erunt
 duae, ex hoc, quod actus physicè unus sit contra
 praeceptum patris & matris, aut contra prae-
 ceptum patris heri & iterum hodie positum, non
 magis, quam si quis frangat votum à se pluries
 renovatum, quod est unicum peccatum, uti cum
 communi Dicast. n. 305.; atque idem est, si quis
 in vigilia S. Matthiae incidente in quatuor tem-
 pora quadragesimae frangat jejunium, secundum
 dicta n. 133., est enim unicum numero pecca-
 tum. Dixi, non ideo praecise, nam si sciretur,
 quod per unum ex illis praeceptis intenderetur
 alia numero obligatio, v. g. quia esset aliud mo-
 tivum numero distinctum praeicipiendi aut pro-
 hibendi actum, tunc refunderetur duplex nume-
 ro

ro malitia in transgressionem, quia tunc essent
præcepta formaliter distincta numero; & id pos-
set contingere, si postquam unus Superior ali-
quid præcepit subdito, alius Superior addat no-
vum præceptum, tunc enim præsumetur velle
superaddere novam obligationem ex alio simili
motivo: de cætero si præcipientes id non mani-
festent, nec aliunde innotescat, præsumuntur
unam numero obligationem velle.

Obji. 1. Talis actus habet plures relationes 148.
disconvenientiæ, unam ad præceptum patris, &
alteram ad præceptum matris, ergo habet plu-
res difformitates, ergo plures malitias. 2. Ratio
dicat, pejus esse, si quis sit inobediens patri &
matri, aut si det utrique causam justæ offensæ,
quàm si tantùm alterutri, sed quando agit con-
tra præceptum patris & matris, est utrique ino-
bediens, & utrique dat causam justæ offensæ, er-
go. 3. Est duplex numero injuria vel irreveren-
tia, si fiat patri & matri, ergo etiam est duplex
numero inobediencia, si agam contra præce-
ptum patris & matris; & maximè si contra præ-
ceptum unum Dei alterum hominis. 4. Si fur-
tum non haberet malitiam ex hoc, quòd sit con-
tra præceptum naturæ vel humanum, hoc ipso
acquireret malitiam, quòd esset contra præce-
ptum Dei, qui potest aliqua de se non mala fa-
cere mala per prohibitionem, ergo quando ad
præceptum unum accedit aliud præceptum, in-
de oritur nova malitia. 5. Quòd quis plurium
præceptum transgreditur, eò plures virtualiter
contemnit, ergo eò plures contrahit malitias.
ita *Arr. R. ad 1.* Sunt duæ quasi physicè disconve-
nientiæ, ratione duplicis connotati, est tamen
una

una moraliter, quia præceptum patris & matris est unum moraliter, ergo etiam est una moraliter disconvenientia & disformitas. *Ad 2.* Putat quidem *Gonet* d. 3. n. 37. esse ibi duas inobedientias, sed rationem non video: hinc dist. min. quando agit contra præceptum patris & matris est utrique inobediens, inobedientiâ numero unâ, fortè paulò pejore, qualis etiam esset, si præceptum ab eodem patre fuisset sæpius inculcatum, c., inobedientiâ numero duplici, n., quia nempe sunt veluti unus præcipiens, cum utramque tantum velint obligationem, qualem etiam vellent, si tantum singuli præciperent. *Ad 3.* Disparitatem dant aliqui, quia iustitia, gratitudo, religio &c. sunt ita ad alterum, ut censentur ordinari ad bonum alterius, obedientia autem est ad alterum, ultimò propter bonum subditi, ergo diversitas præceptorum non tam à præcipientibus quàm à bonis subdito intentis desumenda est. Hanc responsionem multis oppugnat *Dicast.* à n. 483., maximè ex eo, quod omnis virtus sit ad bonum subditi: unde respondet ipse n. 486. negando consequens, disparitas est, quia proxima ratio obediendi non est superioritas hæc vel illa, sed præceptum, unde hoc, cui inobediencia proximè opponitur, non est superioritas, sed præceptum, potest autem idem præceptum & eadem numero obligatio causari à superioritatibus numero & specie distinctis, ergo etiam potest eadem numero inobediencia esse contra Superiores numero & specie distinctos: è contrà reverentia, cultus, itemque irreverentia, injuria &c. proximè respiciunt excellentiam, dignitatem vel jus personæ, si autem personæ

fiat
& ju
irrev
tra
præc
hæc
refur
dem
furtu
theo
turæ
quia
natu
min
cisè
cùm
ceptu
tur.
lis in
nas p
sola p
esset
imm
præc
quia
tiâ d
imm
§.
physi
fit m
sione
fusè
strop.
Spor.
To

sint plures, erunt plures excellentiæ, dignitates & jura, ergo si personæ sint plures, erunt plures irreverentiæ vel injuriæ. *Ad 4.* Furtum nullam trahit malitiam theologicam per oppositionem præcisè cum præcepto naturæ vel humano, sed hæc præcepta ut informata lege Dei, sic tantum refundunt malitiam theologicam, quam eadem refunderet solum præceptum Dei, unde furtum à præcepto Dei habet eandem malitiam theologicam, quam nunc habet ex præcepto naturæ vel humano ut informato lege æternâ Dei, quia Deus nunc aliter non prohibet, quam sicuti natura exigit prohiberi, aut sicuti prohibent homines, malitia autem, quam furtum habet præcisè, prout opponitur legi naturæ vel humanæ, cum non sit theologica, etiam non cadit sub præceptum Confessionis, de quo hic tantum quaritur. *Ad 5. n. conseq.*, quia contemptus virtualis indirectè tantum & mediatè tendit in personas præcipientes, directè autem & immediatè in sola præcepta, quæ hic sunt moraliter unum: si esset contemptus formalis, tenderet directè & immediatè in personas ipsas, hinc à diversitate præcipientium traheret multiplicem malitiam, quia singulæ personæ sunt propriâ suâ observantiâ dignæ, contra quarum dignitatem directè & immediatè ageretur.

§. 2. Probabilius videtur, quod actus malus 149.
physicè unus tendens in plura numero objecta, sit moraliter plura numero peccata in Confessione explicanda, prout actus distinctè vel confusè in ea objecta tendebat, ita *Vasq. Tann. Casp. Rhod. Opiedo, Haun Diana p. 3. t. 4 R. 164. Spor. de Pœn. à n. 409.*, contra *Suar. Bonac. & alios*
Tom. V. K

alios apud *Mendo* d. 2. à n. 3. *Prob.* 1. Actus terminatus ad plura species objecta includit plura species peccata in Confessione explicanda, ergo terminatus ad plura numero objecta includit plura numero peccata. 2. Actus unus, quo qui detrahit de honore trium hominum, in iudicio prudentum, etiam in ratione objecti & numeri æquivaleret tribus actibus, per quos detraheret singulis, sed si essent tales tres actus, essent tria numero peccata, ergo. *Conf.* nam actus, quo qui detrahit tribus, comparatus ad *Cajum*, cui detrahit, est peccatum, ergo etiam comparatus ad *Titium* & *Sempronium* est peccatum, non autem idem peccatum, quia est aliud objectum & violatur jus distinctum, ergo est peccatum numero distinctum, ergo cum violet tria distincta jura, erunt tria numero peccata.

750. *Obji.* 1. Quamvis actui, quo detraho tribus infirmitates numero malitiarum, tamen non sunt tria peccata, sed unum, habens tres malitias, ergo cum nullum detur præceptum confitendi numerum malitiarum, sed tantum speciem & numerum peccatorum, non sunt tria peccata ordine ad Confessionem. *Prob. antec.* Est unum numero peccatum, si uno actu eidem fureris duccatos; aut pannos, frumenta & pecunias, ergo etiam est unum numero peccatum, si uno actu detraham tribus, ita *Fill. Lugo*, *Tamb.* *meth. Conf.* l. 2. c. 1. à n. 59. *Gob. in Quin.* c. 9. n. 73. *Stoz* l. 1. p. 3. à n. 571. & alii apud *D.* nam p. 1. t. 7. R. 17., qui ideo dicunt talem satisfacere, si efferat in plurali, v. g. sic, semel detrahi graviter de fama plurium. *Rz.* 1. Si argumentum valet, ergo nequidem est opus dicere

decraxi de fama plurium, sed satis erit dicere, detraxi, nam fuisse de uno vel de pluribus secundum hos AA. non mutat speciem vel numerum peccari. R. 2. An dicere debeas talem actum esse tria numero peccata, an, esse unicum peccatum habens tres malitias, est quaestio de nomine, potius dicendum est esse tria numero peccata, quia peccatum nihil est nisi malitia, ergo ubi sunt tres numero malitiz, sunt tria numero peccata, sicuti ubi sunt tres specie malitiz, sunt tria specie peccata: Sed quidquid sit de hoc, de re dicimus, quod illiz tres numero malitiz, si sciuntur, debeant cum suo numero determinato explicari in Confessione, sicuti si essent tres specie malitiz in uno actu, hæ omnes deberent explicari, sive diceretur esse unum specie peccatum habens tres specie malitias, sive dicerentur esse tria specie peccata. Uade in forma, n. antec., ad prob., concessio antec. n. conseq., disparitas est, quia singuli ducati, item panni, frumenta & pecuniaz ad eundem spectantes, non sunt plura objecta respectu unius actus, quo eripiuntur, sed constituunt unicum numero objectum. Nec refert, quod singuli ducati essent objecta numero distincta, si eriperentur per singulos actus distinctos, nam fiunt unum objectum, quando per unum actum uni eripiuntur, non item fame, quæ tolluntur tribus hominibus. Et pro explicanda illa disparitate dant hanc regulam *Dicast.* 151. n. 221. & *Haut.* n. 488. Quando sunt plures res, quarum una est capax accipiendi augmentum ab altera, & quæ ex natura sua vel usu hominum referuntur ad eundem finem; ideoque communitè sunt invicem commutabiles & compensabiles,

biles, tunc possunt uniri in ratione unius objecti si spectent ad eundem hominem, quia tunc sunt res ejusdem rationis, quæ faciunt unam rem majorem, si simul veluti partes conveniant; & ita si habent pecuniam, panni, frumenta &c., quæ augent divitias ejusdem hominis, & referuntur ad eandem necessitatem vitæ, suntque in commercio hominum invicem permutabilia ac compensabilia, pecuniam cum pannis, panni cum frumentis &c., & una mensura omnium est pecunia, quâ ista omnia acquiri possunt; hinc si ad eundem pertineant, constituunt unicum numero objectum majus, & consequenter tantum augent malitiam numericam actûs, quo auferuntur. E contra si sint plures, quarum una non est capax accipiendi augmentum ab altera, neque à natura usque hominum non referantur ad eundem finem, nec ita sint permutabiles invicem, sed in se habeant suas rationes completas & diversas, tunc non poterunt uniri in ratione unius objecti, sed manent plura moraliter objecta, quamvis terminent unum actum, & sic si habent famam trium hominum, nam fama unius non augetur per famam alterius, nec hæ famæ ordinantur ad unam famam, nec inter se commutantur vel compensantur, cum possit unum reddi fama manente infamia alterius, ergo non uniantur in ratione unius objecti, & consequenter si uno actu detrahatur de fama trium, non est detractio unius famæ, nec augetur malitia unius detractionis, sed sunt moraliter tres detractiones triplicis famæ, ergo tria numero peccata.

152. *Inst.* Ergo si uno actu furer tres ducatos spectant

stantes ad tres diversos homines, hi tres ducati erunt unum objectum, & sic erit unum numero furtum. *R. Vasq.* concedit sequelam, sed malè, uti rectè probat *Dicast. n. 244.*, quia nempe laudantur tria distincta jura, unde *n. seq.*, quamvis enim illi tres ducati sint apti esse unum objectum, dummodo ad unum pertineant, quia tunc est unum jus constans pluribus partibus ad se invicem relatis ratione ejusdem personæ, tamen quamdiu ad diversos spectant, unus non potest augere alterum, neque possunt facere unam opulentiam, neque jus ad unum potest augere jus spectans ad alterum, neque etiam illi ducati aut illa jura referuntur ad eundem sed ad diversum usum, nempe singulorum hominum, ergo quamdiu pertinent ad diversos homines, non possunt facere unum objectum.

Obji. 2. Actus unus, quo quis dat eleemosynam tribus pauperibus, non habet tres numero bonitates, ergo nec actus, quo quis vult occidere tres, habet tres malitias, ita *Suar. R. 1. cum Nav. & aliis n. ant.*, cum enim sublevet tres miseras illorum trium, sunt tria objecta, & consequenter sunt moraliter tres eleemosynæ. *R. 2.* cum *Dicast. De Pœn. n. 249.* etiam *n. conseq.*, disparitas est, quia ut actus bonus habeat bonitatem, debet intendi honestas talis virtutis, hinc bonitas actûs non multiplicatur, nisi multiplicetur honestas, quæ est objectum motivum actûs, sed ubi uno actu tribus datur eleemosyna, videtur esse honestas unica, quamvis cæteris paribus major, ergo dici potest esse unum objectum. E contra ut contrahatur malitia peccati, non est opus intendi inhonestatem, sed malitia desumi-

tur etiam per ordinem ad alia objecta vel effectus, quales sunt læsio plurium jurium, quæ quibusdam spectant ad diversos, non faciunt unum objectum.

154. *Inst.* Ergo qui voluisset dare eleemosynas infinitis hominibus, aut è contrà occidere infinitos homines, contraxisset bonitates vel malitias ac peccata infinita. *R.* *Disast.* n. 256. negat consequens, quia talis actus semper est inefficax, cum tunc multa objecta habent se per modum unius objecti, cum enim non intendatur re ipsa & efficaciter damnum seu effectus, non censetur distinctæ injuriæ sed una contra numerum infinitum veluti unum objectum, habens jus unicum, ut nemo tali actu inefficace circa se verberetur. Hæc responsio non placet, unde *R.* Eo modo quo cognoscit infinitos homines, tali modo etiam contrahit infinitum numerum bonitatum aut malitiarum, quia vult, quantum est de se, efficaciter levare tot miseras, aut lædere tot juribus unde cum infinitos numero homines tantum confusè cognoscat & modo finito in infinitum ita contrahit bonitates vel malitias numero confuso infinitas, id est, actu finitas, ita tamen, si singulas enumerando sint semper acceptibiles plures in infinitum.

155. *Obji.* 3. Concretum accidentale non multiplicatur nisi multiplicato subjecto seu recto, sed rectus, quem importat tam peccatum quam malitia, est actus liber, ergo non multiplicato recto, non multiplicatur peccatum vel malitia, in *Bonæspei* d. 4. n. 99. *R.* Ut concretum accidentale multiplicetur moraliter, satis est rectum multiplicari moraliter, talis autem actus quantum

vis sit physicè unus, est moraliter multiplex, ergo rectus moraliter multiplicatur.

Inst. Unius actus non datur nisi unum objectum, ergo etiam una tantum malitia objectiva, ergo & una tantum malitia formalis, ita *Caramuel. R.* Unius actus physicè considerati non datur nisi unicum objectum adæquatum, sed unius actus moraliter considerati dantur plura objecta physicè inadæquata, sed in genere moris adæquata, uti patet in uno actu habente plures specie malitias ob respectum ad objecta specie distincta.

§. 3. Quamvis regula colligendi multiplici- 156.
tatem numericam peccatorum in uno actu ex multiplicitate objectorum, videatur esse satis clara, tamen in particularibus materiis adhuc difficile est eam applicare, hinc AA., etiam illi, qui regulam n. 151. datam nobiscum admittunt, adhuc variant in sententiis, uti constabit ex seqq. exemplis:

1. Si quis uno actu dubitet circa tres fidei articulos, aut eos neget, vel culpabiliter ignoret, *Cresp. à Borgia in selectis q. 6. n. 18.* docet esse tria peccata, ideoque putat in Confessione dicendum, dubitavi circa tres fidei articulos, quia dubitatio est ipsum peccatum, diversi autem articuli sunt diversa objecta, cum veritas objectiva unius non augeat veritatem alterius. Sed contradicunt *Opiedo n. 116. & Diana p. 3. t. 4. R. 165.*, quia licet una veritas objectiva non sit major altera, tamen una falsitas objectiva, quam hic apprehendit peccans, est major altera, ideoque unus actus potest esse falsior altero, ergo articuli vel revelationes plures, de quibus dubitat, faci-

unx in apprehensione ipsius unicum obiectum magis falsum vel magis dubium, ergo est unum obiectum, & consequenter satisfaciet dicendo, semel dubitavi in fide. Hinc etiam si quis de tribus rebus diversis interrogatus postea circa omnes uno actu juret falsò, ob rationem jam innuatam committit unum numero peccatum, ut docent *Oviedo & Diana* p. 1. t. 7. R. 40., & fatetur *Borgia* supra, quia jurat unicum obiectum falsius.

157. 2. Si quis uno actu blasphemet in tribus diversis materiis, v. g. dicendo Deum esse injustum, infidelem, ignorantem, *Ovied. & Diana* p. 3. t. 4. R. 163. dicitur esse unum peccatum, quia videtur esse unica major irreverentia: *Borgia* dicit esse tria, quia videntur esse tria obiecta, contra quæ fit irreverentia, ex eo enim, quod Deus esset injustus, non ideo esset infidelis vel contra, nec injustitia apta est augere infidelitatem, ergo sunt plura obiecta.

158. 3. Si quis uno actu oderit tres homines, *Dicafl. n. 257.* dicit esse unum peccatum, sed alii melius dicunt esse tria, quia displicent tria diversa bona: imò cum communiter odio adjunctus sit affectus mali, & hæc tria mala nunquam possint censerì unum malum, eò quòd singula afficiant diversas personas, videntur ideo saltem esse tria peccata: & hoc ipsum videtur docere *Dicafl. n. 229.*

159. 4. Si quis uno actu optet eidem quatuor diversa mala, v. g. paupertatem, infamiam, mortem, damnationem æternam, sunt quatuor peccata, etiam specie distincta, uti rectè *Molin. Suar. Con. Sylvius & alii*, si advertat specificam diversitatem illor.

illorum malorum, & nihilominus optet, unde quando *Dicast.* n. 498. dicit oppositum esse probabile, intelligendus est, si optans non apprehendat illa ut specie distincta, sed tantum velut diversa numero: imò posset esse unum numero peccatum, si illa omnia optet, apprehensa tantum in genere mali.

5. Si quis uno actu eidem personæ vellet rapere diversa Dominia, Principatus, Regna &c., putat *Dicast.* n. 234. fore plura peccata, quia licet omnia videantur spectare ad bona fortunæ, tamen non videantur unum objectum constituere, cum sint jura, obligationes & modi valde diversi gubernandi singulas communitates, & jus, obligatio vel modus gubernandi unam non possit augere jus, obligationem vel modum gubernandi alteram, neque etiam invicem commutari.

6. Si quis uno actu uni detrahat vel calumnietur in tribus diversis materiis, *Bonac. Lugo, Diana* supra, *Dicast.* n. 88. & 592., *Bonac. Spei* d. 8. n. 98. dicunt esse unum peccatum, quia illa omnia videantur posse eidem conflare unam infamiam majorem, sed *Nav. Sylvius* q. 72. a. 9. *Borgia* n. 15. probabilius dicunt esse tria, quia læduntur jura ad tres diversas famas, nam per hoc, quod quis fit laudabilis in virtute justitiæ, non fit laudabilis in virtute castitatis, & per hoc, quod sciatur esse fur, non ideo scitur, esse impudicus, sed retinet jus ad hanc famam, ergo hæc famæ sunt diversa objecta, neque magis videntur posse conflare unicam numero famam, quam tria jejunia unum jejunium, licet faciant ad majorem maccationem ejusdem corporis.

K s

7. Si quis

162. 7. Si quis uno actu eidem in eadem materia detrahat apud tres homines, multi dicunt esse unum peccatum ob unitatem personæ, cui detrahitur, & materiæ, in qua detrahitur, sed tenendum est oppositum, quia famæ illæ, quæ apud singulos tolluntur, non possunt facere unam famam majorem, nam famæ illæ sunt bonæ existimatio, quam singuli habent de tali homine, existimatio autem, quam habet unus, non potest augere existimationem, quam habet alter, neque ex eo, quod tollatur vel minuatur existimatio apud unum, tollitur aut minuitur apud alterum, sed manet jus ad famam apud hunc, ergo hæc famæ & jura ad famas non constituunt unum obiectum.

163. 8. Si quis in mortali constitutus uno actu baptizet vel absolvat tres homines, *Tann. Diana p. 1. t. 7. R. 41. & p. 5. t. 3. R. 27. Spor. De poen. n. 435. Sto2 l. 1. p. 3 n. 585.* dicunt esse unum numero peccatum, sed *Borgia n. 22.* dicit esse tria, quia sunt tria objecta, nempe tria Sacramenta, quorum singulis fit injuria vel irreverentia. Contra tamen, si quis uno actu consecret multas hostias vel ciboria, est unum peccatum, quia omnia habent se per modum unius hostiæ istius Sacrificii.

164. 9. Si quis uno actu statuat totam septimanam omittere Horas, aut non jejunare in tota Quadragesima, sunt totidem peccata, quot dies, qui sunt totidem objecta, cum officium vel jejunium unius diei non ordinetur ad officium vel jejunium alterius.

165. 10. Si quis una deliberatione omittat omnes vel plures Horas unius diei, *Tol. & alii,* quot sunt

fert ac sequitur *Busenb. relatus l. 4. n. 1101.*, dicunt esse tot peccata, quot Horæ sunt omiffæ, sed *Nav. Lugo & alii* probabiliter dicunt esse unicum, majus vel minus, prout plûs vel minûs omittitur, quia omnes Horæ referuntur ad unum officium constituendum, faciuntque unum objectum.

11. Si quis intendat per tria Festa non audire Missam, sunt tria peccata, quia sunt tria objecta, *Borgia n. 21.* Si autem Festo incidente in Dominicam non audiat Missam, *Nav. Con. & alii* dicunt esse duo peccata, sed probabilius est cum *Suar. Vasq. Sanch. Compt. d. 103. f. 4. n. 11.* esse unicum, quia est moraliter unum præceptum, conformiter ad dicta n. 137. de jejunio, adeoque est unum objectum. 166.

Q. 23. Quandoam actus physicè plures sint unum vel multiplex numero peccatum. *R. Quæ Busenb. relatus n. 146. de hoc* habet, sunt magis elucidanda. Itaque in genere dicendum est, tum actus physicè plures, esse unum numero peccatum, quando ita uniuntur, ut æstimatione prudentum censeantur una actio in genere moris; tum autem esse plura, quando non ita uniuntur: sed manet difficultas, quandoam censeri debeant ite uniri, nam sæpe sunt actus planè diversi rationis, qui tamen concurrunt ad unum peccatum; sæpe ex uno actu fiunt plures, quia fit interruptio; sæpe idem actus ex eodem impetu repetitur, neque satis sciri potest, an actus illi physicè plures, censeri debeant esse moraliter plures, an unus. Circa actus plures, qui concurrunt ad unum peccatum, serviunt seqq. Regulæ:

1. Si multi actus spectent ad eandem con- 168.
sum-

summationem peccati, & intendantur ex eodem fine principali, quamvis sint valde diversi, sunt unum numero peccatum: v. g. Titius optat scilicet mortem Caji, emit arma, aptat sclopetum, quærit Cajam, etiam per aliquot dies, inquit *Dicafl. De Poenit. d. 9. n. 73.*, tandem inventum trajicit globo & postmodum confodit gladio; hæc sunt plures physicè actiones, & diversæ rationis, sed quia sunt sibi subordinatæ in ordine ad consummandum homicidium, & ex eadem immutata voluntate tendunt in eum finem, sunt unum numero peccatum, ideoque satisfacit in Confessione Titius dicendo, occidi hominem. Similiter si Sampronius sermones turpes, oscula, tactus habuerit cum eadem muliere in ordine ad copulam ex eis secutam, sunt unum peccatum eum copula, & satisfacit dicendo, semel habui illicitam copulam, nec opus addere de tactibus, osculis aut sermonibus, multò minùs de eorum numero, cum enim illa communiter soleant comitari & ex se ordinentur ad copulam, hæc intellectà satis intelliguntur, *Dicafl. n. 101.* Quòd si sequantur statim post copulam sine intentione novæ copulæ, *Nav. Lorca* & alii cum *Castrop. t. 1. d. 3. p. 1. n. 5.* putant adhuc non fore distinctum peccatum, quia erunt veluti complementum prioris copulæ, è contrà *Suar.* & alii multi dicunt fore distinctum, quia ex natura sua sunt inchoatio copulæ, ergo post copulam erunt inchoatio novæ copulæ; hanc sententiam *Averſ.* q. 72. f. 2. meritò suadet confitentibus velut tutiorem, *Dicafl.* autem n. 75. agnoscit utramque in & extrinsecè probabilem, sed pro claritate sic distinguit, si illa continuè intendantur velut

com-

complementum prioris voluptatis, sentit cum Nav., si intendantur ad novam copulam vel cum periculo pollutionis, tenet cum Suar., si ex neutro fine intendantur, sed in ipsis sistatur velut aliis voluptatibus, rectè dicit fore distinctum secundùm se peccatum. Quòd autem J. Sanchez. apud Castrop. dicit adhuc fore unum peccatum, quamvis longa interruptio fuisset inter copulam & ista consequentia, admitti non debet, quia non apparet, quomodo censerì possiat complementum præcedentis, nisi statim post, quasi ex eodem imperu contingant.

2. Si plures ejusmodi actus externi per intentionem operantis ordinentur ad diversos fines malos, erunt multiplex peccatum, hinc si Titius primò voluisset tantùm vulnerare, & postea ex alia ira vel malitia occideret Cajum, essent duo peccata speciatim explicanda: si Sempronius faciens oscula & tactus noluisse copulam, quamvis hæc ob auctam libidinem postea sequeretur, deberent tactus & oscula speciatim explicari, & quidem addito eorum numero, uti & tum, si facta essent, & non esset secuta copula, quamvis fuisset intenta, quia quando vel animo vel re ipsa in illis sistitur, habeat suam in se malitiam diversam à malitia peccati ulterius consummati, uti habet communis & certa cum Dicast. n. 76. & Less. in auct. v. Confessio, cas. 10. Idem est, si mala voluntas fuerit retractata, & post eam reassumptam sequatur homicidium vel copula, tum enim sunt plura peccata, quia sistebatur in illa prima voluntate, nec ista prævia ampliùs referebantur ad consummationem peccati, cum quo facerent unum, hinc licet postea

stes

Rea sequatur consummatio, dicere debet, totum
 volui occidere aliquem; occidi aliquem: totum
 habui turpes tactus; habui copulam &c. *Castrop*
 p. 2. n. 2.

170. 3. Quamvis peccans ordinet plures actus ex-
 ternos ad unum finem, si tamen illi actus de se
 non spectent ad consummationem unius pecca-
 ti vel operis, sed in se fiat completi, non idcirco
 erit unum numero peccatum sed multiplex.
 hinc pollutio semper debet speciatim explicari,
 quamvis facta sit ex intentione copulæ, quia et
 se non ordinatur ad copulam, sed est contra fi-
 nem copulæ, cujus finis est generatio. Similiter
 qui ex una intentione habendi centum ducatos
 centenis vicibus moraliter interruptis furatur
 etiam eidem homini ducatum, facit centum nu-
 mero peccata, quia singuli actus ex se non ordi-
 nantur ad invicem, idcircoque singuli separati, sunt
 plena consummatio externa voluntatis interne
 mortaliter peccaminosæ, unde non satisfacit
 dicendo, furatus sum centum ducatos, sed ad-
 dere debet, per centum vices. Similiter Sacer-
 dos, qui die Natalis Christi ter legens Missam
 ter communicat in mortali, ter peccat, quamvis
 Missas ordinaret ad quemcumque unum finem,
 uti rectè *Stoz* l. 1. p. 3. n. 584., quia singulæ Mis-
 sæ & Communiones sunt actus de se completi
 in ratione Sacrificii & convivii spiritualis; ubi
 contra si sumptâ hostiâ & distributâ per duas ho-
 ras communiõne sumeret reliquas particulares,
 esset unum peccatum, quia sumptio hostiæ &
 particularum pertinet ad consummationem unius
 Sacrificii, non obstante tantâ interruptione
 physicâ.

4. An ille, qui continuo tempore in mortali
 absolvit centum poenitentes, centies peccet, non
 ita est certum; negant aliqui cum *Rodrig. apud*
Escob. l. 8. n. 230., & *Lugo, Diana, Gob. Stoz, Sporer*
n. 435. dicunt esse saltem probabile, quod
 tantum semel peccet, quia videtur esse unum
 ministerium, hinc putant satis esse, si dicat, se-
 mel absolvi plures in mortali; sed dicendum est
 cum *Bonac. Possiv. Escob. Ovied. n. 115. Dicast. à v.*
85. Borgia q. 6. n. 23. Platel. De Sacram. n. 74. to-
 ties peccare, quoties absolvit, tum quia admini-
 stratio Sacramenti toties est completa, neque
 una spectat ad alteram, tum etiam quia singulis
 Sacramentis fit gravis injuria: Et ob eandem
 rationem videtur probabilius cum *Vasq. Con. De*
Sacram. q. 64. n. 35. Castrop. p. 3. n. 8. Oviedo n.
14. Dicast. De Sacram. d. 3. n. 234., quod ille qui
 continuo tempore in mortali 100 hominibus
 dat Communionem, supposito quod Commu-
 nionem distribuere in mortali sit mortale, cen-
 ties peccet mortaliter, quia singulae Communio-
 nes sunt convivium spirituale completum respe-
 ctu singulorum, neque una harum actionum or-
 dinatur ad alteram, sed est completa ministratio
 Sacramenti: oppositam tamen sententiam, nem-
 pe esse unum numero peccatum, docent etiam
 multi, inter quos *Henriq. Fill. Diana, Merchant.*
Platel n. 73. Busenb. l. 6. p. 1. n. 86. referendus: &
 probabile esse agnoscit *Bosca De Sacram. d. 1. f. 7.*
n. 175. Hoc verum est, fore unum peccatum, si
 Sacerdos eidem communicanti daret plures ho-
 stias, uti rectè *Dicast. supra*, quia est unica Com-
 munionio.

171.

172.

173. Q. 29. Quid addendum sit circa multiplicationem numericam peccati propter interruptionem & repetitionem actuum. R. Interruptio actus interni potest contingere, vel formaliter retractando voluntatem & postea eandem resumendo, vel non retractando quidem formaliter, attamen convertendo eam ad aliquid aliud; quod fieri potest, vel deliberatè, uti si quis priùs volens furari, de hoc cogitans vadat aliud, ubi non est occasio furandi; vel indeliberatè & sine advertentia desistendo à priori voluntate, v. g. per oblivionem, ebrietatem, somnum; & hæc interruptiones quandoque multiplicant peccata, quandoque non, uti declarabitur sequentibus Regulis.

174. 1. Si voluntas fuerit retractata formaliter, & iterum resumatur, probabilius est semper esse simul plura peccata, uti tenent Nav. Stear. Bonac. Hurtad. Rhod. Castrop. tr. 2. d. 3. p. 2. n. 2. Dicass. de Poen. d. 9. n. 104., hinc Arr. & Tann. dicunt hanc sententiam esse communem, Avesa q. 71. s. 3. dicit esse prorsus certam, quamvis contradicant Gran. Haunold. Gob. Stoz. & aliqui Recentiores: Ratio nostra est, quia positâ retractatione prior actus fuit completus & terminatus, ita ut non maneat nec formaliter nec virtualiter nec habitualiter, ideoque ad novum actum requiritur planè alia libertas, deliberatio & determinatio, ergo si resumatur voluntas, non possunt censerì unus moraliter actus. Duo opponit Lugo, imprimis, quia unum peccatum est, si quis die jejunii surgens à secunda refectione, cum voluntate non amplius comedendi, statim potest redeat & iterum comedat. Deinde, quia illa multiplicatio per solam retractationem voluntatis

zatis non videtur esse moraliter discernibilis. Sed hæ rationes non urgent, nam secunda reflectio ideo est unum peccatum, quia Ecclesia tale prandium computat per modum unius comestionis, uti rectè *Herincod.* 5. n. 56. ; certum est autem talem interruptionem communiter esse sufficienter & per se discernibilem, ex hoc, quod deliberatè immutetur voluntas, & quisque facillè advertat, se jam positivè nolle & postea iterum positivè velle, quid enim potest esse magis discernibile, quàm talis immutatio, cum adeo diverso tendendi modo, qui semper cadit sub actualem cognitionem & sub experimentale exercitium potentiz? Quod si defectu reflexionis aliquando non advertatur talis interruptio, aut per oblivionem excidat numerus, per accidens est, nam hoc ipsum etiam sæpè fit in discernenda specie, item in variis casibus circa numerum, uti si quis scandalizàrit aliquam multitudinem: unde sicut tum sufficit dicere, an fuerit magna vel parva multitudo, ita hìc sufficeret dicere, circiter, aut diuturnitatem temporis, quo continuati sunt illi actus.

2. Si voluntas non fuerit efficaciter retractata, 175.
manet unum numero peccatum, v. g. Cajus legit turpem librum; Titius dissuadet; audiens Cajus hæret suspensus, quid agat, sed resumptà voluntate pergit legere: hìc est unum numero peccatum, & satisfacit dicendo, semel legi librum turpem, quia voluntas non fuit absolutè & efficaciter retractata. E contra si seridè voluisset abstinere, & statim post iterum legisset, deberet dicere, bis legi, secundùm dicta n. 174.

3. Si voluntas non fuerit retractata formali. 176.

liter, sed interruptio facta sit per deliberatam conversionem ad aliquid impossibile cum priore intento, est retractatio interpretativa, quae etiam multiplicat peccata, hoc ipso enim, quod advertenter velit aliquid aliud impossibile, censetur non velle, quod prius volebat, uti rectè *Sporer De Poen. n. 437*. Similiter dicit *Tann. d. 4. q. 2. d. 4. & Aversa q. 72. s. 2.*, quando quis semel peregit suum conatum, quamvis irritum, vel ab eodem conatu quamvis imperfecto desistit ex tædio vel lassitudine, sine proposito ultra pergendi, ita ut jam videatur conatus ille finitus, si postea voluntatem renovet, est aliud numero peccatum, cum enim prior cum posteriore nullam habeat connexionem aut dependentiam moralem, non possunt censeri unus moraliter actus; hinc, inquit *Lugo*, qui vult hoc die occidere Cajum, si hoc die non occidat, censetur voluntas illa cum hoc die finita, quamvis expressè non retractet, ideòque si cras iterum velit, erit aliud numero peccatum. Idem dicit *Dicast. n. 73.*, si volens occidere, veniat ad locum, ubi putabat esse hostem, & quia audit procul abiisse ac post mensem rediturum, si decernat tunc occidere, est novum peccatum, quamvis prior voluntas non fuerit retractata. Idem dicit *n. 95.*, quandoque per lapsum temporis est talis dispositio, ut nunc non commoveretur ad desiderium occidendi, quamvis ipsi occurreret de eo cogitatio; tunc autem censetur esse talis dispositio, si intervenerit aliqua mutatio, v. g. si hostis interim fecerit ipsi aliquod beneficium, tunc enim virtualiter erit revocata prior voluntas occidendi, unde si renovetur, erit aliud

aliud numero peccatum: & idem est in aliis materiis.

4. Quando interruptio facta est per conversionem deliberatam vel indeliberatam ad aliquid aliud adhuc possibile cum executione prioris intenti, tunc tantum multiplicabuntur peccata, si singuli actus habeant aliquid, in quo consummentur, nec invicem sibi subordinentur, quod maximè contingit in peccatis internis, v g odiis, delectationibus morosis, quæ erunt tot numero, quoties voluntas interrupta illos actus repetet, uti rectè *Castrop.* p. 3. n. 17. & *Dicaft.* n. 99. contra alios, tunc enim nihil habent, in quo uniantur. Notat tamen *Aversa* l. 3., si quis unico iræ impetu sæpius per repetita desideria interna optaret malum proximo, id censeretur unum: & idem est in aliis materiis. Addit *Dicaft.* n. 107., si quis aliquid turpe appetens, nec cogitans abstinere ab eo affectu, casu per aliquid occurrens distrahatur, & statim redeat ad appetitionem priorem, adhuc censeretur unum actum, quamvis enim illi actus propriè sibi non subordinentur, tamen objectum mansit moraliter præsens. Quod si actus sibi subordinentur, vel sine notabili interruptione continuentur in aliquo opere exteriori, uti plures actus odii contra inimicum, cuius mors quæritur per aliquod medium externum, hi omnes sunt unum peccatum, secundum dicta n. 168., quia moraliter uniantur, partim in illa voluntate occidendi, partim in illo uno medio externo, quo intenditur mors, & tunc actus alius, quo renovatur propositum, veluti naturaliter suboritur ex priori actu facitque moraliter unum cum illo.

L. 2

5. Quam-

178. 5. Quamvis actus tales sint sibi subordinati & continentur in aliquo medio seu opere externo, tamen si inter unum & alterum intercedat nimis magna mora temporis, non manebit unus moraliter actus, uti habet communis contra Tamò. De Confes. l. 2. c. 1. n. 32., ubi cum *Disast.* n. 65. & aliis docet, quantumcunque sit magna interruptio, non multiplicari peccata, nisi firmi adfuerit retractatio prioris voluntatis, sed hoc communiter & meritò rejicitur ab aliis. Quamvis autem hæc mora esse debeat, ut censentur plura peccata, non potest unâ regulâ definiri, aliqui nimis laxè extendunt ad septimanas, menses & annos; alii nimis rigidè contrahunt ad diem & horas, verùm relinquendum est iudicio prudenti, habitâ reflexione ad intensiorem actus antecedentis, qui imperabat executionem; Item ad naturam occupationis, quæ animum aliò abstrahit, denique ad alias circumstantias, quæ dici possent priorem actum quasi abolere: optimum erit, quod suadet *Aversa* cum aliis communiter, ut poenitens explicet moram temporis & consuetudinem sæpe vel non sæpe repetendi tales actus per diem aut septimanam.

179. 6. Qui ex eodem impetu & deliberatione statim repetit actum, v. g. qui sæpius alterum percutit, convitiatur, blasphematur, pejerat, detrahit, si in eadem maneat materia, secundùm *Castrop.* n. 5. *Disast.* n. 77. aliosque multos & graves *AA.* committit unum numero peccatum, qui censetur idem actus repeti: idem est, si quis continuè pluries osculetur eandem puellam, uti habet *Aversa*: item si quis, postquam dixit contumelias & ob aliquid occurrens intermiscuit ali-

qua alia verba, si in eodem congressu reperat easdem contumelias, uti habet *Dicast. n. 107.* Item si quis ex uno gulæ impetu die verito per tempus unius prandii pluries carnes etiam diversas comedat, uti notant *Lugo, Gob. Stoz l. 1. p. 3. n. 574.* Similiter quando quis statuit furari plures pannos ex una officina, quos omnes quasi unâ vice apprehendit, hoc ipso quod invadat officinam, & possit tollere, quos volet, quamvis totâ nocte efferat per repetitos actus, quia nempe unâ vice tollere non potest, est unum peccatum, quia est una apprehensio, cui subordinantur & deserviunt plures actiones intra breve tempus repetitæ. E contra si quis ex eodem impetu per repetitas actiones infirat diversa vulnera, dicat diversa convitia aut blasphemias, aut in diversis materiis pejeret aut detrahat, communis sententia est, inquit *Castrop. n. 6.*, esse plura peccata, probabile tamen putat ipse cum *Bonac.* esse unicum; quid autem probabilius dicatur, colligi potest ex sententis relatis à n. 156. Dicendum verò est absolutè contra aliquos apud *Mendo diff. 2. n. 2.* fore duo peccata, si quis ex eodem impetu & deliberatione haberet duas cum eadem copulas sibi succedentes, quia talia, si semel sint facta, ob specialem suam conditionem non censentur unquam eadem repeti, nec simul facere unum.

Q. 30. Quando nam peccatum omissionis numero 180 multiplicetur. R. Decebunt exempla, unum de omissione Missæ, alterum de omissione restitutionis, quæ facile applicabuntur ad alias materias.

§. 1. Qui pridie Festi decrevit non audire Mis-

lam in Festo, toties peccat, quoties cum morali
 interruptione repetit hoc propositum ante Fe-
 stum, quia ante hunc diem nihil est, in quo voli-
 tiones illæ possent continuari aut dici moraliter
 unum, necdum enim est omissio Missæ, quæ tunc
 necdum præcepta est, & tantum ponitur causa
 remota illius omissionis, uti habet S. Th. 2. 2. q.
 79. a. 3. ad 3. Si autem ipso die festo primò ma-
 nè decernat non audire Missam, quam per totum
 manè audire posset, & sæpe ad meridiem usque
 repetat hanc volitionem, *Oriedo* *Controv.* 5. a. n.
 110. dicit fore unum peccatum, qualiscumque
 fuerit interruptio volitionum, dummodo inte-
 rim non retractarit voluntatem, quia à primo
 manè incepit exterius peccare per omissionem
 Missæ tunc debitæ, uti habet S. Thom. *suprà*, &
 hæc una omissio quasi cōtinuè producitur usque
 ad ultimum tempus, non enim ideo præcisè pec-
 cat, quia eam non audit ultimo tempore, sed
 quia eam toto manè non audit. E contra *Vasq.* &
Castrop t. 2. d. 3. p. 3. n. 17. probabilius putant
 tunc tantum fore unum peccatum, si omissio
 fuerit decreta ex intentione unius operis incom-
 possibilis cum Missa, & toto manè continuati,
 quale posset esse studium, tunc enim omnes voli-
 tiones, quæ renovantur, sufficienter uniantur
 in uno illo opere, tanquam medio, per quod ex-
 cluditur Missa: si autem non fuerit intentum vel
 continuatum tale unum opus, toties peccatur
 quoties cum interruptione morali renovantur
 illæ volitiones, quæ hæc non sunt unum, neque
 inter se, uti patet, neque in omissione Missæ
 quæ toties definit esse voluntaria, quoties inter-
 sedit interruptio prioris voluntatis omittendæ

& de hac est loquendum, uti suprà locuti sumus de multiplicatione numerica peccati commissionis, unde inquit *Compt. d. 102. f. 8. n. 4.*, si priùs volens omittere indormiisset, & experretus iterum vellet omittere, essent duo peccata.

§. 2. Qui rem ablatam pergit injustè retinere, 181.
multiplicat numerum peccati, imprimis si priùs voluit restituere, & postea iterum non velit, aut datà opportunitate non restituat. Deinde quoties renovat voluntatem non restituendi, cum tali deliberatione animi, ut quamvis antehac noluisset non restituere, jam nollet, uti notant *Oviedo n. 112. & Dianap. 2. t. 16. R. 25.* Addit *Castrop. n. 2.* si priùs non potens restituere, & postea verum potens non restituat, quia per impotentiam discontinuata fuit prior voluntas, cum retentio tunc non esset peccaminosa, ut antea; quod etiam affirmat, si non amplius cogitavit de retentione, & diu post recordans pergat retinere, intermedio enim tempore retentio non erat actualiter voluntaria, neque prior voluntas continuabatur in aliquo effectu, qui esset causa illius retentionis, ergo cum de novo fiat voluntaria, de novo fit peccatum. Putant etiam *Suar. Mol. Disc. De Justit. l. 2. t. 2. d. 1. n. 67.* peccatum non restitutionis multiplicari numero per interruptionem somni, aut etiam omnimodæ distractionis, quia tunc nihil manet exterius, in quo continuetur, cum omissio nihil sit, verùm contradicunt alii cum *Lugo De Poen. d. 16. n. 548.* docentes posse esse, per se loquendo, unicum peccatum, quamvis per plures annos non restituat: si tamen sit obligatio confitendi circumstantias notabiliter aggravantes, poterit ratio

longæ durationis esse obligatio addendi tempus
injustæ retentionis. Et idem dicendum est in
aliis materiis, quædocunque negligitur imple-
tio alicujus, ad quod est obligatio, sive ex præce-
pto, uti ad Confessionem vel Communionem
annuam, sive ex voto.

182. Pro praxi circa Confessionem peccatorum
quoad numerum, plura addeatur l. 6. p. 2. à n.
922. & 936. nam ex hætenus dictis de distin-
ctione specifica & numerica, satis apparet in his
plus esse tribuendum judicio naturali, item usui
fidelium ac sensui communi prudentum, quam
scrupulosæ considerationi scholasticorum, ut
etiam advertit *Haunold. n. 419.*

C A P U T II.

De peccatis in specie, mortali & veniali.

D U B I U M I.

Quid sit peccatum mortale & veniale.

183. **R**esp. I. Mortale est, quod ob sui gravitatem
gratiam & amicitiam cum Deo solvit, pe-
nâque æternam meretur. Dicitur, *mortale*,
quia spiritualis vitæ principium, gratiam scilicet
habitualement tollit, & mortem animæ affert.
Veniale est, quod ob suam levitatem gratiam
& amicitiam non tollit, etsi fervorem charita-
tis minuat, & temporalem pœnam mereatur.
Dicitur *veniale*; quia salvo vitæ spiritualis
principio, scilicet gratiâ, languorem animæ fa-
cile curabilem infert, veniamque facile conse-
quitur.

Resp.